LEMMINKÄISEN OSAVUOSIKATSAUS 1.1. - 30.9.2011:

Kannattavuus parani selvästi infrarakentamisen johdosta. Talonrakentamisessa tulos painottuu vuoden loppuun.

Keskeistä heinä-syyskuussa 2011 verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon:

- Tilauskanta kasvoi 21 % ja oli 1 485,4 milj. euroa (1 230,0).
- Liikevaihto heinä-syyskuussa kasvoi 27 % ja oli 748,8 milj. euroa (589,2).
- Liikevoitto heinä-syyskuussa kasvoi 64 % ja oli 51,7 milj. euroa (31,5). Liikevoittoprosentti oli 6,9 % (5,4).
- Tulos ennen veroja kasvoi 81 % ja oli 45,6 milj. euroa (25,2).
- Osakekohtainen tulos kasvoi 63 % ja oli 1,76 euroa (1,08).

Keskeistä tammi-syyskuussa 2011 verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon:

- Liikevaihto tammi-syyskuussa kasvoi 22 % ja oli 1 615,1 milj. euroa (1 325,9).
- Liikevoitto kasvoi 83 % ja oli 44,3 milj. euroa (24,2). Katsauskauden liikevoittoprosentti oli 2,7 % (1,8).
- Tulos ennen veroja oli 31,6 milj. euroa (7,5).
- Osakekohtainen tulos katsauskaudella oli 1,80 euroa (0,15).
- Yhtiön korollinen nettovelka katsauskauden päättyessä oli 363,0 milj. euroa (401,0).
- Tammi-syyskuun liikevoitto ja tulos ennen veroja eivät sisällä kattoliiketoiminnan myynnin vaikutusta.
- Katsauskauden tulosta parantaa Mesta Industri AS:n yrityskaupassa syntynyt negatiivinen liikearvo 11,0 milj. euroa. Liikearvon määrä täsmentyi vielä vuoden kolmannella neljänneksellä.

Avainluvut, IFRS, milj. euroa	**7-9/2011**	**7-9/2010**	**Muutos**	**1-9/2011**	**1-9/2010**	**Muutos**	**1-12/2010**
Liikevaihto	748,8	589,2	27 %	1 615,1	1 325,9	22 %	1 829,6
-josta kansainvälistä toimintaa	297,1	198,4	50 %	549,1	416,5	32 %	543,5
Liikevoitto	51,7	31,5	64 %	44,3	24,2	83 %	29,6
Liikevoitto-%	*6,9*	*5,4*		*2,7*	*1,8*		*1,6*
Tulos ennen veroja	45,6	25,2	81 %	31,6	7,5	yli 100	7,6
Tulos lopetetuista toiminnoista		0,9		11,3	-0,1		-0,6
Katsauskauden tulos	35,0	19,7	78 %	35,6	3,1	yli 100	1,2
Osakekohtainen tulos, euroa	1,76	1,08	63 %	1,80	0,15	yli 100	0,02
Liiketoiminnan rahavirta	148,7	14,7		13,7	-82,2		-37,2

Avainluvut, milj. euroa	30.9.2011	30.9.2010	Muutos	31.12.2010
Tilauskanta	1 485,4	1 230,0	21 %	1 226,4
- josta myymätön osuus	178,0	102,2	74 %	135,3
- josta kansainvälistä toimintaa	527,2	252,3	yli 100	294,3
Taseen loppusumma	1 679,1	1 206,0	39 %	1 065,3
Korollinen nettovelka	363,0	401,0	-9 %	349,2
Omavaraisuusaste, %	*23,5*	*30,7*		*35,2*
Nettovelkaantumisaste, %	*103,0*	*120,1*		*104,7*
Sijoitetun pääoman tuotto (liukuva 12 kk), %	*9,2*	*7,0*		*7,0*

Toimitusjohtaja Timo Kohtamäki:

”Kuluva vuosi on kokonaisuutena vastannut odotuksiamme, vaikkakin toimialakohtaiset erot ovat suuret. Infrarakentaminen-toimialalla kausi on ollut hyvä erityisesti Norjan ja Tanskan päällystyksessä, betonirakentamisessa ja kalliorakentamisessa. Kesän alussa ostamamme norjalainen Mesta Industri täydentää tarjontaamme erinomaisesti, ja Norjassa päällystystoimintamme liikevaihto oli Suomea suurempi. Talonrakentamisessa kohteiden valmistuminen jää – kuten aiemmin olemme kertoneet – vuoden loppuun.”

”Toisella neljänneksellä ennätyskorkealle yltänyt tilauskantamme on pysynyt hyvällä tasolla. Tämä kertoo, että eri puolilla Lemminkäistä tehdyt toimenpiteet kilpailukykymme vahvistamiseksi alkavat tuottaa tulosta. Lokakuussa julkistetut strategiatarkennukset suuntaavat toimintaamme alueille, jossa meillä on erikoisosaamista tai ennestään vahva markkina-asema ja täten vahva pohja kannattavalle kasvulle. Näitä ovat erityisesti infrarakentaminen muissa Pohjoismaissa, omaperustainen asuntorakentaminen Suomessa ja Pietarin alueella sekä talotekniikan huolto- ja ylläpitopalvelut.”

”Vauhdittaaksemme pysyvää kannattavuuden parannusta käynnistimme lokakuussa tehostamisohjelman, jolla tavoittelemme vuositasolla 50 miljoonaa euroa keveämpää kustannusrakennetta vuoden 2013 jälkeen. Kesällä käynnistynyt hankintaprojekti tuo arvioidemme mukaan tästä 30 miljoonaa euroa. Lisäksi selkeytämme organisaatio- ja johtamisrakenteitamme, prosessejamme ja toimipisteverkostoamme. Valitettavasti tämä tarkoittaa myös todennäköisiä henkilöstövähennyksiä niin Suomessa kuin muissa toimintamaissamme. Toimenpiteet kilpailukyvyn ja kannattavuuden parantamiseksi ovat kuitenkin välttämättömät, kun yleinen taloudellinen tilanne on alkuvuotta epävarmempi.”

Ohjeistus vuodelle 2011:

Lemminkäinen pitää aiemman ohjeistuksensa muuttumattomana, ja arvioi, että vuonna 2011 sen liikevaihto kasvaa ja tulos ennen veroja on selvästi parempi kuin vuonna 2010. Arvio perustuu vuoden kolmannen neljänneksen hyvään tuloskehitykseen ja korkeana pysyneeseen tilauskantaan.

Markkinanäkymät:

Rakennusteollisuus RT arvion mukaan rakentamisen kokonaismäärä Suomessa kasvaa vielä tänä vuonna 4 prosenttia, mutta ensi vuonna määrä jäänee kuluvan vuoden tasolle. Vaikka yleinen taloustilanne on jo heikentynyt, ja pelko uudesta taantumasta lisääntynyt, muutokset rakentamiseen näkyvät viiveellä. Siten ensi vuoden alkupuolisko jatkuu vielä rakentamisessa kohtuullisena jo käynnistettyjen hankkeiden ansiosta. Venäjällä uusien asuntojen kysyntä kasvaa edelleen. Samoin pohjoismaisen infrarakentamisen määrän odotetaan kasvavan 3-6 prosenttia tänä ja ensi vuonna.

Tiedotustilaisuus

Suomenkielinen tiedotustilaisuus analyytikoille ja medialle järjestetään torstaina 3. marraskuuta klo 14.00 Lemminkäisen pääkonttorilla, osoitteessa Salmisaarenaukio 2, Helsinki. Osavuosikatsauksen esittelee toimitusjohtaja Timo Kohtamäki. Osavuosikatsausta koskeva esitysmateriaali suomeksi ja englanniksi on saatavissa yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.lemminkainen.fi.

Lemminkäinen Oyj:n osavuosikatsaus tammi-syyskuulta 2011 löytyy kokonaisuudessaan tämän tiedotteen liitteenä.

LEMMINKÄINEN OYJ
Konserniviestintä

LISÄTIETOJA:
Timo Kohtamäki, toimitusjohtaja, puh. 02071 53263
Robert Öhman, talous- ja rahoitusjohtaja, puh. 02071 53515
Katri Sundström, sijoittajasuhteet, puh. 02071 54813

LIITTEET:
Osavuosikatsaus 1.1. – 30.9.2011
Osavuosikatsauksen taulukko-osa

JAKELU:
NASDAQ OMX Helsinki
keskeiset tiedotusvälineet
www.lemminkainen.fi

OSAVUOSIKATSAUS 1.1.-30.9.2011

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Suomen toiminta

Rakentamisen toimintaympäristö säilyi verrattain vakaana, vaikka yleinen taloudellinen epävarmuus lisääntyi. Kuluttajien selvästi heikentynyt luottamus ei toistaiseksi ole näkynyt asuntokaupassa, joka on käynyt tasaisesti koko vuoden. Matala korkotaso ja kasvukeskuksiin suuntautuva muuttoliike ovat ylläpitäneet uusien asuntojen kysyntää.

Toimitilarakentaminen on kuluvana vuonna kasvanut maltillisesti, vaikka toimistorakennusten vajaakäyttöasteet ovat tietyillä alueilla korkeat. Liikerakentamista on ylläpitänyt vähittäiskaupan keskittyminen yhä suurempiin liikeyksiköihin. Haasteellinen vuokralaishankinta on kuitenkin hidastanut useiden vireillä olevien liikerakennusten käynnistymistä. Kiinteistömarkkinoilla sijoittajien päätöksenteko oli edelleen varovaista. Teollisuusrakentamisen aloitusmäärät ovat vuoden 2008 laman jälkeen jääneet alle normaalitason.

Infrarakentamisen kokonaismäärän arvioidaan jäävän kuluvana vuonna edellisvuotta pienemmäksi. Kysyntää heikensivät kasvaneet panoshinnat ja tilaajien rahoituksen niukkuus. Etenkin valtio ja kunnat ovat leikanneet perustienpitoon ja katuinvestointeihin suunnattuja määrärahojaan. Maa- ja väylärakentamisessa uusia hankkeita käynnistyi viime vuotta vähemmän. Kalliorakentamisessa markkinatilanne oli hyvä. Kysyntää ylläpitivät kaivosinvestoinnit ja kasvukeskusten maanalaiset kalliolouhintatyöt. Toisaalta kalliorakentamisen hyvä työkanta houkutteli ulkomaalaisia toimijoita infrarakentamisen markkinoille. Talonrakentamisen uudistyöt pitivät pohja- ja betonirakentamisen sekä kiviainesten kysynnän hyvällä tasolla. Päällystyksessä vuosi 2011 on osoittautumassa edellisvuoden kaltaiseksi.

Taloteknisten urakoiden ja palveluiden kysyntä lisääntyi alkuvuodesta, kun talonrakentamisen uudistuotanto kasvoi. Myös alan kannattavuustaso parani jonkin verran. Sähköurakoinnissa kysyntä laski kesän jälkeen. Kysynnän alueelliset erot olivat suuria. Vilkas talonrakentaminen lisäsi LVI-asennustöiden ja -palveluiden kysyntää.

Kansainvälinen toiminta

Ruotsissa vilkkaana jatkunut kaivostoiminta ja suuret tunnelihankkeet pitivät etenkin kalliorakentajien työtilanteen hyvänä. Ruotsin valtio on panostanut mittavasti infrastruktuurin kehittämisen, mikä näkyy infrarakentamisen määrän selvänä kasvuna. Talonrakentamisessa sekä uudis- että korjausrakentamisen työtilanne oli hyvä.

Norjassa ja Tanskassa päällystyskausi on ollut selvästi edellisvuotta parempi. Infrarakentamisen kysyntää ovat myös lisänneet energiahuoltosektorin kasvu ja useat käynnissä olevat väylähankkeet.

Baltian maissa talous lähti elpymään, mutta infrarakentaminen oli vielä melko vähäistä. Kuluvana vuonna on kuitenkin käynnistetty teiden rakennus- ja peruskorjaushankkeita viime vuotta enemmän.

Venäjällä Pietarissa uusien asuntojen hinnat nousivat alkuvuonna noin 8 % ja vanhojen asuntojen noin 5 %. Yhä useampi asunnonostaja haluaa rahoittaa asuntonsa lainalla, ja myönnettyjen asuntoluottojen määrä Pietarissa lähes kolminkertaistui viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

LIIKEVAIHTO

Liikevaihto toimialoittain, milj. euroa	7-9/2011	7-9/2010	Muutos	1-9/2011	1-9/2010	Muutos	1-12/2010
Talonrakentaminen	211,6	204,7	3 %	605,9	522,5	16 %	770,2
Infrarakentaminen	482,6	365,1	32 %	861,7	707,4	22 %	932,9
Talotekniikka	75,9	64,9	17 %	209,2	195,0	7 %	269,1
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit	-16,4	-20,3	19 %	-44,8	-42,6	- 5%	-61,2
Toimialat yhteensä	753,8	614,5	23 %	1 632,1	1 382,3	18 %	1 911,0
Täsmäytyserät	-5,0	-25,3	80 %	-17,0	-56,4	70 %	-81,4
Konserni yhteensä (IFRS),	748,8	589,2	27 %	1 615,1	1 325,9	22 %	1 829,6
- josta kansainvälistä toimintaa	297,1	198,4	50 %	549,1	416,5	32 %	543,5

Konsernin liikevaihto heinä-syyskuussa kasvoi 27 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja oli 748,8 milj. euroa (589,2). Tammi-syyskuussa konsernin liikevaihto kasvoi 22 % ja oli 1 615,1 milj. euroa (1 325,9). Liikevaihto kasvoi Lemminkäisen kaikilla toimialoilla, eniten liikevaihto kasvoi infrarakentamisessa kansainvälisissä liiketoiminnoissa. Suomessa kalliorakentamisen volyymi sekä kiviainesten ja betonituotteiden kysyntä oli viime vuotta suurempaa. Talonrakentamisen liikevaihdon nousu tuli Suomen asuntotuotannon kasvusta.

Katsauskaudella yli kolmannes Lemminkäisen liikevaihdosta tuli sen kansainvälisistä toiminnoista. Yhtiön kansainvälisen toiminnan liikevaihto tammi-syyskuussa kasvoi 32 % edellisvuoteen verrattuna ja oli 549,1 milj. euroa (416,5). Kasvua tuli etenkin Norjan ja Tanskan infrarakentamisesta. Myös Baltian maissa rakentamisen aktiviteetti oli viime vuotta vilkkaampaa. Katsauskauden liikevaihdosta 66 % (70) tuli Suomesta, 24 % (19) muista Pohjoismaista, 4 (5) % Venäjältä ja 6 (6) % muista maista.

LIIKEVOITTO

Liikevoitto toimialoittain, milj. euroa	7-9/2011	7-9/2010	Muutos	1-9/2011	1-9/2010	Muutos	1-12/2010
Talonrakentaminen	1,6	2,7	-41 %	0,7	7,5	-91 %	25,6
Infrarakentaminen	50,3	31,3	61 %	67,5	20,2	yli 100	15,3
Talotekniikka	1,6	1,6		0,9	6,2	-85 %	4,5
Muut toiminnot	-3,6	-3,9	8 %	-10,7	-11,0	-3 %	-15,6
Toimialat yhteensä	49,7	31,8	56 %	58,3	23,0	yli 100	29,7
Täsmäytyserät	2,0	-0,3		-14,0	1,2		-0,1
Konserni yhteensä (IFRS)	51,7	31,5	64 %	44,3	24,2	83 %	29,6

Liikevoitto-% toimialoittain	7-9/2011	7-9/2010	1-9/2011	1-9/2010	1-12/2010
Talonrakentaminen	0,8	1,3	0,1	1,4	3,3
Infrarakentaminen	10,4	8,6	7,8	2,9	1,6
Talotekniikka	2,1	2,5	0,4	3,2	1,7
Konserni yhteensä (IFRS)	6,9	5,4	2,7	1,8	1,5

Konsernin liikevoitto heinä-syyskuussa kasvoi 64 % viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta ja oli 51,7 milj. euroa (31,5). Infrarakentamisessa lähes kaikki liiketoiminta-alueet ylsivät vuoden kolmannella neljänneksellä viime vuotta parempaan tulokseen. Tuloskehitys oli erityisen hyvää Norjan ja Tanskan liiketoiminnoissa, kalliorakentamisessa sekä betoniliiketoiminnoissa. Talonrakentamisessa liikevoitto jäi viime vuoden vastaavasta ajankohdasta. Talonrakentamisen tulosta rasitti erityisesti kilpailu-urakoinnin heikko kannattavuus ja rakennuskustannusten nousu.

Konsernin liikevoitto tammi-syyskuussa oli 44,3 milj. euroa (24,2) eli 83 % viime vuoden vastaavaa katsauskautta parempi. Katsauskauden liikevoittoa parantaa Mesta Industri AS:n yrityskaupasta tuloutunut negatiivinen liikearvo, 11 milj. euroa. Liikearvon määrä täsmentyi vielä vuoden kolmannella neljänneksellä. Konsernin liikevoitto ei sisällä kattoliiketoiminnan myyntivoittoa 15,3 milj. euroa. Tämän vaikutus näkyy konsernin katsauskauden tuloksessa ja osakekohtaisessa tuloksessa.

Lemminkäisen tavoitteena on jatkossa siirtää toiminnan painopistettä paremmin kannattaviin segmentteihin, kuten omaperustaiseen asuntotuotantoon sekä talotekniikan huolto- ja ylläpitopalveluihin.

TILAUSKANTA

Tilauskanta toimialoittain, milj. euroa	30.9.2011	30.9.2010	Muutos	31.12.2010
Talonrakentaminen	784,4	666,0	18 %	683,9
- josta myymätön osuus	178,0	102,2	74 %	135,3
Infrarakentaminen	577,8	434,5	33 %	416,6
Talotekniikka	123,3	129,5	-5%	125,9
Konserni yhteensä,	1 485,4	1 230,0	21 %	1 226,4
- josta kansainvälistä toimintaa	527,2	252,3	yli 100	294,3

Lemminkäisen tilauskanta kasvoi 21 % viime vuoden vastaavasta ajankohdasta ja oli katsauskauden lopussa 1 485,4 milj. euroa (1 230,0). Infrarakentamisessa tilauskanta kasvoi etenkin pohjarakentamisessa ja kalliorakentamisessa sekä kansainvälisissä toiminnoissa. Talonrakentamisessa tilauskantaa kasvatti kotimaan lisääntynyt asuntotuotanto.

Lemminkäisen kansainvälisen liiketoiminnan tilauskanta yli kaksinkertaistui viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta ja oli 527,2 milj. euroa (252,3). Kansainvälisen liiketoiminnan tilauskantaa kasvatti etenkin Pohjoismaiden ja Baltian maiden infrarakentaminen.

TASE, RAHOITUS JA RAHAVIRTA

Taseen loppusumma 30.9.2011 oli 1 679,1 milj. euroa (1 206,0). Syynä muutokseen olivat liiketoiminnan volyymin ja omaan asuntotuotantoon sitoutuneen pääoman kasvu viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lisäksi Lemminkäinen varautui rahoitusmarkkinoiden epävarmuuteen vahvistamalla kassavarantoa. Katsauskauden lopussa yhtiöllä oli käytössä 160 milj. euron luottolimiitti, mikä lisäsi likvidien varojen ja pitkäaikaisen korollisen velan määrää. Likvidit varat katsauskauden päättyessä olivat 251,5 milj. euroa (52,1).

Sijoitetun pääoman liukuva 12 kk:n tuotto oli 9,2 (7,0). Omavaraisuusaste oli 23,5 % (30,7) ja nettovelkaantumisaste oli 103,0 % (120,1). Omavaraisuusastetta laski taseen kasvu. Lemminkäisen tavoitteena on saavuttaa strategiakauden 2010 – 2013 loppuun mennessä 18 prosentin tuotto sijoitetulle pääomalle sekä 35 prosentin omavaraisuusaste.

Korollisen velan määrä katsauskauden lopussa oli 614,5 milj. euroa (453,1), josta pitkäaikaista korollista velkaa oli 342,4 milj. euroa (222,2) ja lyhytaikaista korollista velkaa oli 272,1 milj. euroa (230,9). Pitkäaikaisen korollisen velan muutokset johtuivat pääosin käytössä olevista luottolimiiteistä. Lyhytaikaista korollista velkaa kasvatti liiketoiminnan volyymin kasvu. Korollinen nettovelka oli 363,0 milj. euroa (401,0).

Nettorahoituskulut katsauskaudella olivat 12,7 milj. euroa (16,9), mikä oli 0,8 % (1,3) liikevaihdosta. Rahoituskuluja ovat pienentäneet yhtiön vuoden 2010 aikana tekemät rahoitusjärjestelyt.

Vuonna 2010 tehtyjen rahoitusjärjestelyiden vuoksi Lemminkäisen rahoituspohja on aiempaa monipuolisempi. Yhtiön korollisesta velasta on 36 % (16) lainoja rahoituslaitoksilta, 27 % (27) yritystodistuksia, 7 % (7) omaperusteiseen asunto- ja toimitilatuotantoon liittyviä projektilainoja, 11 % (21) TyEL-lainoja, 9 % (12) rahoitusleasingvelkoja ja 10 % (13) joukkovelkakirjalainoja. Katsauskauden lopussa Lemminkäisellä ei ole käyttämättömiä sitovia luottolimiittejä (150,0 milj. euroa vertailukauden lopussa).

Käyttöpääoma kasvoi edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta 29 % ja oli katsauskaudella 1 075,7 milj. euroa (836,0). Käyttöpääoman muutokseen vaikutti etenkin liiketoiminnan volyymin ja omaperusteiseen asuntotuotantoon sitoutuneen pääoman kasvu. Nettokäyttöpääoma oli 395,1 milj. euroa (442,9). Kannattavuuden ja vakavaraisuuden parantamiseksi Lemminkäisen tavoitteena on vähentää yhtiön nettokäyttöpääomaa noin 100 miljoonalla eurolla strategiakauden 2010 - 2013 loppuun mennessä.

Rahavirtalaskelman mukainen liiketoiminnan rahavirta heinä-syyskuussa oli 148,7 milj. euroa (14,7). Tammi-syyskuussa liiketoiminnan rahavirta oli 13,7 milj. euroa (-82,2).

TOIMIALAT

TALONRAKENTAMINEN

Avainluvut, milj. euroa	7-9/2011	7-9/2010	Muutos	1-9/2011	1-9/2010	Muutos	1-12/2010
Liikevaihto	211,6	204,7	3 %	605,9	522,5	16 %	770,2
Liikevoitto	1,6	2,7	-41 %	0,7	7,5	-91 %	25,6
Liikevoitto-%	*0,8*	*1,3*		*0,1*	*1,4*		*3,3*
Tilauskanta kauden lopussa				784,4	666,0	18 %	683,9
-josta myymätön osuus				178,0	102,2	74 %	135,3

Talonrakentamisen liikevaihto vuoden kolmannella neljänneksellä oli 211,6 milj. euroa (204,7). Tammi-syyskuussa liikevaihto kasvoi 16 % ja oli 605,9 milj. euroa (522,5). Kasvu tuli pääosin Suomen asuntotuotannosta. Katsauskauden liikevaihdosta 83 % tuli Suomesta, 12 % Ruotsista ja 5 % Venäjältä.

Toimialan liikevoitto heinä-syyskuussa oli 1,6 milj. euroa (2,7). Tammi-syyskuussa talonrakentamisen liikevoitto oli viime vuoden vastaavaa ajanjaksoa heikompi, 0,7 milj. euroa (7,5). Talonrakentamisen tuloskehitykseen vaikutti erityisesti kilpailu-urakoinnin heikko kannattavuus ja rakennuskustannusten nousu. Yhtiö arvioi, että vuonna 2011 valmistuvasta omasta asuntotuotannosta yli 60 % valmistuu ja tuloutuu vuoden viimeisellä neljänneksellä, mikäli asuntomyynti pysyy suunnilleen alkuvuoden tasolla. Kannattavuuden parantamiseksi Lemminkäisen tavoitteena on jatkossa kasvattaa omaperustaisen tuotannon osuutta yli 50 prosenttiin talonrakentamisen liikevaihdosta, kun sen osuus nyt on noin 25 prosenttia.

Talonrakentamisen tilauskanta kasvoi 18 % edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta ja oli katsauskauden lopussa 784,4 milj. euroa (666,0). Kansainvälisen liiketoiminnan määrä tilauskannasta kasvoi suhteessa hieman enemmän ja oli 154,4 milj. euroa (100,5). Talonrakentamisen kansainvälinen tilauskanta kasvoi etenkin Ruotsin liiketoiminnoissa.

Suomen toiminta

Katsauskaudella aloitettiin 1 317 (1 315) uuden asunnon rakentaminen, josta oman asuntotuotannon määrä oli 849 (675). Kaikkiaan Lemminkäinen arvioi aloittavansa vuonna 2011 noin 1 200 omaperusteisen asunnon rakentamisen. Urakoitujen asuntojen aloitusmäärät ovat jäämässä viime vuotta pienemmiksi, jolloin aloitettiin kaikkiaan 1 248 urakoidun asunnon rakentaminen.

Kuluttajien luottamuksen heikentyminen ja uusien asuntojen tarjonnan kasvu ei ole merkittävästi näkynyt Lemminkäisen asuntokaupassa. Kolmannella neljänneksellä myytiin 220 omaa asuntoa. Vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä myytyjen asuntojen määrät olivat vastaavasti 158 ja 280. Mikäli yleinen taloudellinen epävarmuus lisääntyy, se saattaa vähentää uusien asuntojen kysyntää lähitulevaisuudessa.

Oma asuntotuotanto, Suomi	1-9/2011	1-9/2010	2010	2009
Asuntoaloitukset	849	675	1 004	351
Myydyt asunnot	658	601	911	771
Valmistuneet	454	152	418	533
Rakenteilla kauden lopussa	1 386	928	991	405
- joista myymättömiä	639	382	439	193
Valmiit myynnissä kauden lopussa	98	148	110	263

Yhtiön omistuksessa oli tilikauden päättyessä käyttämätöntä rakennusoikeutta kotimaassa yhteensä 810 000 k-m², josta asuntorakennusoikeuden osuus oli 384 000 k-m². Lisäksi sitovia tai ehdollisia yhteistyö- ja kaavoitussopimuksia oli 549 000 k-m² vastaava määrä, josta asuntorakennusoikeuden osuus oli 215 000 k-m². Tonttien tasearvo katsauskauden lopussa oli 98,8 milj. euroa (94,2).

Lemminkäinen myi vuoden kolmannella neljänneksellä useita kiinteistöjään. Tampereella myytiin keväällä 2013 valmistuva asuntokiinteistö SATO:lle. Toimitilakohde Polaris Business Parkin kolmas vaihe Espoon Leppävaarassa myytiin saksalaiselle kiinteistösijoittajalle. Lisäksi Lemminkäinen myi yksittäisiä pienempiä toimitilakohteita eri puolella Suomea niin kotimaisille kuin ulkomaalaisille kiinteistösijoittajille.

Lemminkäisellä on käynnissä useita toimitilarakentamisen hankkeita eri puolella Suomea. Helsingissä yhtiö rakentaa kolmea toimistotaloa Töölönlahdelle, joiden arvo on yhteensä noin 150 milj. euroa. Tampereella käynnissä on kaksi isoa hotellihanketta, joiden arvo on yhteensä noin 36 milj. euroa. Sipoossa ja Vantaalla Lemminkäinen rakentaa kahta isoa logistiikkakeskusta, jotka valmistuvat vuonna 2012 ja joiden arvo on noin 45 milj. euroa.

Helsingin Jätkäsaaressa Lemminkäinen rakentaa 430 asuntoa neljään asuinkortteliin. Kokonaisuus sisältää kaikkiaan seitsemän taloa, joista neljä on omaperusteista tuotantoa. Kaksi asuintaloista on Hitas-kohteita. Koko asuinkorttelin arvioidaan olevan valmis vuoteen 2016 mennessä.

Kansainvälinen toiminta

Lemminkäinen myi Pietarissa vuoden kolmannella neljänneksellä 50 uutta asuntoa. Vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä myytyjen asuntojen määrät olivat 46 ja 34. Venäläisten asunnonostajien lainansaantimahdollisuudet ovat kuluvan vuoden aikana merkittävästi parantuneet, mikä on lisännyt uusien asuntojen kysyntää. Vuonna 2011 noin kolmannes Lemminkäisen asiakkaista rahoitti asuntokauppojaan osin lainarahalla, kun vielä vuosi sitten asuntolainaa ei käytetty lainkaan.

Lemminkäinen on käynnistämässä kuluvana vuonna Pietarissa Vasilin saarella noin 500 asunnon kohteen rakennustyöt. Kohteen arvioidaan käynnistyvän heti kun virallinen aloituspäätös maan viranomaisilta on saatu. Lisäksi yhtiöllä on parhaillaan käynnissä Pietarin pohjoisosassa noin 150 asunnon kohteen rakentaminen, mikä valmistuu tämän vuoden lopulla. Yhtiön Venäjälle sitoutuneen pääoman määrä katsauskauden lopussa oli 45,2 milj. euroa (47,9).

Lemminkäinen hakee kasvua kansainvälisistä toiminnoista ja etenkin Venäjän asuntorakentamisesta. Pietarin asuntorakentamisessa tavoitteena on aloittaa vuosittain noin 1 000 asunnon rakentaminen. Yhtiön arvio on, että tähän aloitusmäärään päästään vuonna 2013, mikäli Venäjän markkinatilanne pysyy suotuisana ja asuntojen kysyntä nykyisellä tasollaan.

Oma asuntotuotanto, Venäjä	1-9/2011	1-9/2010	2010	2009
Asuntoaloitukset	0	154	154	0
Myydyt asunnot	130	202	276	133
Valmistuneet	0	498	498	104
Rakenteilla kauden lopussa	154	154	154	479
- joista myymättömiä	97	154	154	367
Valmiit myynnissä kauden lopussa	49	196	122	22

Ruotsissa Lemminkäisen toiminta on jatkunut edellisvuoden kaltaisena, ja näkymät lähitulevaisuuteen ovat hyvät. Ruotsin toimintojen osuus Lemminkäisen talonrakentamisen liikevaihdosta on noin 10 %, ja tilauskanta vuoden kolmannen neljänneksen lopussa oli viime vuotta suurempi. Yhtiö toimii Ruotsissa pääosin asuntorakentajana sekä toimitilakohteiden, etenkin julkisten rakennusten korjausrakentajana.

INFRARAKENTAMINEN

Avainluvut, milj. euroa	7-9/2011	7-9/2010	Muutos	1-9/2011	1-9/2010	Muutos	1-12/2010
Liikevaihto	482,6	365,1	32 %	861,7	707,4	22 %	932,9
Liikevoitto	50,3	31,3	61 %	67,5	20,2	yli 100	15,3
Liikevoitto-%	*10,4*	*8,6*		*7,8*	*2,9*		*1,6*
Tilauskanta kauden lopussa				577,8	434,5	33 %	416,6

Infrarakentamisen liikevaihto kasvoi vuoden kolmannella neljänneksellä 32 % ja oli 482,6 milj. euroa (365,1). Tammi-syyskuussa liikevaihto kasvoi 22 % ja oli 861,7 milj. euroa (707,4). Suomessa liikevaihto kasvoi tasaisesti lähes kaikilla infrarakentamisen liiketoiminta-alueella. Kansainvälisissä toiminnoissa etenkin Norjan ja Tanskan päällystystoiminta kasvattivat liikevaihtoa, mutta myös Baltian maissa aktiviteetti oli selvästi viime vuotta vilkkaampaa. Kansainvälisen liiketoiminnan osuus infrarakentamisen liikevaihdosta oli noin puolet eli 406,1 milj. euroa (267,3). Tammi-syyskuussa sen määrä kasvoi 52 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Infrarakentamisessa vuoden kolmas neljännes on tyypillisesti tulokseltaan vahvin, mikä johtuu infrarakentamisen ja etenkin päällystystoiminnan kausiluonteisuudesta. Toimialan liikevoitto vuoden kolmannella neljänneksellä kasvoi 61 % ja oli 50,3 milj. euroa (31,3). Tuloskehitys oli hyvä infrarakentamisen kaikilla liiketoiminta-alueilla, erityisesti tulosta kasvattivat Norjan ja Tanskan päällystystoiminta sekä kotimaan betoniliiketoiminta.

Tammi-syyskuun liikevoitto yli kolminkertaistui viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ja oli 67,5 milj. euroa (20,2). Katsauskauden liikevoittoa parantaa Mesta Industri AS:n yrityskaupasta tuloutunut negatiivinen liikearvo, yhteensä 11,0 milj. Tästä 8,1 milj. euroa tuloutettiin jo aiemmin vuoden toisella neljänneksellä. Vuoden kolmannella neljänneksellä määrä täsmentyi 2,9 milj. eurolla. Lisäksi katsauskauden liikevoitto sisältää kattoliiketoiminnasta kirjattua myyntivoittoa 15,3 milj. euroa.

Katsauskauden lopun tilauskanta kasvoi 33 % edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta ja oli 577,8 milj. euroa (434,5). Tilauskanta kasvoi etenkin kalliorakentamisen ja pohjarakentamisen liiketoiminta-alueilla sekä kansainvälisissä toiminnoissa. Kansainvälisen liiketoiminnan osuus tilauskannasta oli 63 % eli 365,6 milj. euroa.

Suomen toiminta

Suomessa vuoden kolmas neljännes jatkui vilkkaana lähes kaikilla infrarakentamisen liiketoiminta-alueella. Useat maanalaiset rakennushankkeet sekä Pohjois-Suomen kaivostoiminta pitivät työtilanteen hyvänä etenkin kalliorakentamisessa. Vilkas talonrakentaminen lisäsi pohjarakentamisen sekä betonituotteiden ja kiviaineisten kysyntää.

Päällystyksessä kausi on ollut edellisvuoden kaltainen. Yksityisten ja yritysten osuus tilaajista kasvoi, kun taas julkisen sektorin osuus pienentyi. Tähän vaikuttivat valtion perustienpitoon suunnattujen määrärahojen supistuminen ja kuntien heikko taloustilanne. Yksityisten ja yritysten osuus Lemminkäisen päällystyksen tilaajista on noin kolmannes.

Kansainvälinen toiminta

Ruotsissa Lemminkäisellä on käynnissä kaivoslouhintaurakoita mm. Svartlidenin ja Kiirunan kaivoksissa. Lisäksi yhtiö rakentaa voimalaitoksen ohijuoksutusväylää Keski-Ruotsissa, minkä arvioidaan valmistuvan vuoden 2014 alussa.

Norjassa Lemminkäinen sai alkukesästä päätökseen Mesta Industri AS:n yrityskaupan, minkä jälkeen yhtiö on yksi suurimmista päällystysurakoitsijoista Norjassa. Lemminkäisen Norjan päällystystoiminnan liikevaihto on vuonna 2011 ollut Suomea suurempi. Myös Tanskassa yhtiön päällystystoiminnan liikevaihto ja tulos olivat viime vuotta paremmat.

Baltian maissa infrarakentamisen aktiviteetti on vähitellen lisääntynyt, mutta rakentamisen määrät ovat vielä kaukana vuoden 2007 huippulukemista. Lemminkäinen sai kesän ja alkusyksyn aikana Virosta, Latviasta ja Liettuasta useita infrarakennusurakoita, joiden arvo yhteensä on noin 48 milj. euroa.

TALOTEKNIIKKA

Avainluvut, milj. euroa	7-9/2011	7-9/2010	Muutos	1-9/2011	1-9/2010	Muutos	1-12/2010
Liikevaihto	75,9	64,9	17 %	209,2	195,0	7 %	269,1
Liikevoitto	1,6	1,6		0,9	6,2	-85 %	4,5
Liikevoitto-%	*2,1*	*2,5*		*0,4*	*3,2*		*1,7*
Tilauskanta kauden lopussa				123,3	129,5	-5 %	125,9

Talotekniikan liikevaihto heinä-syyskuussa kasvoi 17 % ja oli 75,9 milj. euroa (64,9). Tammi-syyskuussa liikevaihto kasvoi 7 % ja oli 209,2 milj. euroa (195,0). Kasvua tuli tasaisesti kaikilta talotekniikan liiketoiminta-alueilta. Katsauskauden liikevaihdosta 82 % tuli Suomesta. Toimialan kansainvälinen liiketoiminta on pääosin televerkkorakentamista Pohjois- ja Etelä-Amerikassa.

Toimialan liikevoitto vuoden kolmannella neljänneksellä oli 1,6 milj. euroa (1,6). Tammi-syyskuussa liikevoitto oli viime vuoden vastaavaa ajanjaksoa heikompi, 0,9 milj. euroa (6,2). Talotekniikan tuloskehitykseen vaikuttivat urakoinnin heikko kannattavuus ja tiettyjen raaka-aine- ja panoshintojen nousu. Lisäksi toimialan tulosta rasitti televerkkoliiketoiminnasta aiheutuneet valuuttakurssitappiot. Toimialan tuloskunto on kuitenkin vähitellen paranemassa tehostamistoimenpiteiden johdosta. Kannattavuuteen on kiinnitetty huomiota mm. tehostamalla myynti- ja markkinointitoimintaa sekä siirtämällä toiminnan painopistettä huolto- ja ylläpitopalveluihin. Yhtiön tavoitteena on

vahvistaa taloteknisiä huolto- ja ylläpitopalveluita ja kasvattaa palveluliiketoiminnan osuus noin 50 %:iin toimialan liikevaihdosta.

Talotekniikan tilauskanta katsauskauden lopussa oli 123,3 milj. euroa (129,5). Vuoden kolmannella neljänneksellä Lemminkäinen sopi Turun satamaan peruskorjattavan Linnankiinteistön talotekniikkaurakasta, jonka arvo on noin 7 milj. euroa. Lisäksi Lemminkäisellä on käynnissä mittava sähköistysurakka Kevitsan kaivokselta. Urakan arvo on noin 9 milj. euroa ja se on talotekniikka-toimialan suurin yksittäinen teollisuussähköistysprojekti.

Vilkas talonrakentaminen on pitänyt taloteknisten töiden ja urakoiden kysynnän verrattain hyvänä kuluvana vuonna, mutta töiden kannattavuus on ollut heikko. Asuintalojen rapistuva LVI-kanta ja kasvavat energiatehokkuusvaatimukset uudistuotannossa ylläpitävät taloteknisten palveluiden kysyntää lähitulevaisuudessakin.

HENKILÖSTÖ

Konserniyhtiöiden palveluksessa oli katsauskauden aikana keskimäärin 8 436 henkilöä (8 339). Henkilöstöstä 70 % (71) työskenteli Suomessa, 13 % (12) muissa Pohjoismaissa, 6 % (5) Venäjällä ja 11 % (12) muissa maissa.

Henkilöstö keskimäärin	**1-9/2011**	**1-9/2010**	**Muutos**	**1-12/2010**
Työntekijät	5 495	5 423	1 %	5 401
Toimihenkilöt	2 940	2 916	1 %	2 913
Henkilöstö yhteensä	8 436	8 339	1 %	8 314
- josta ulkomailla työskenteleviä	2 571	2 398	7 %	2 372
Henkilöstö katsauskauden lopussa	9 121	8 920	2 %	7 744

Henkilöstö toimialoittain, keskimäärin	**1-9/2011**	**1-9/2010**	**Muutos**	**1-12/2010**
Talonrakentaminen	2 256	2 246	0 %	2 063
Infrarakentaminen	3 907	4 054	-4 %	4 000
Talotekniikka	2 020	1 893	7 %	2 060
Emoyhtiö	253	146	73 %	191
Konserni yhteensä	8 436	8 339	1 %	8 314

Henkilöstön siirtyminen toimialoilta emoyhtiöön johtuu konsernin tukitoimintojen keskittämisestä. Tukitoiminnot hoidetaan keskitetysti sisäisissä osaamis- ja palvelukeskuksissa, jolloin liiketoiminnot voivat keskittyä entistä paremmin ydintoimintaansa.

Infrarakentamisessa Mesta Industri AS –yrityskaupan myötä Lemminkäiseen siirtyi noin 170 uutta työntekijää. Vastaavasti kattoliiketoiminnan myynnin yhteydessä noin 400 työntekijää poistui Lemminkäisen palveluksesta alkuvuonna 2011.

INVESTOINNIT

Tammi-syyskuun bruttoinvestoinnit olivat 62,2 milj. euroa (44,5), mikä oli 3,9 % (3,4) yhtiön liikevaihdosta. Investoinnit olivat lähinnä yritysostoja ja infrarakentamisen korvausinvestointeja.

OSAKKEET, OMISTAJAT JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja samansuuruiseen osinkoon.

Lemminkäinen Oyj:n osakkeen kurssi katsauskauden alussa oli 26,00 euroa (24,20) ja katsauskauden lopussa 20,20 (24,70) euroa. Osakekannan markkina-arvo katsauskauden lopussa oli 396,8 milj. euroa (485,2). Osakkeita vaihdettiin katsauskauden aikana yhteensä 3 125 190 kappaletta (3 166 561). Vaihdon arvo oli 72,2 milj. euroa (78,4). Yhtiöllä oli tilikauden lopussa 4 607 osakkeenomistajaa (5 069).

Katsauskaudella vastaanotettiin yksi liputusilmoitus, jonka mukaan Peab AB:n omistus Lemminkäisestä ylitti 5 prosenttia. Ilmoituksen mukaan Peab AB:n (publ) omistus Lemminkäinen Oyj:ssä 13.9.2011 oli 1 140 225 osaketta, mikä vastaa 5,80 prosenttia Lemminkäinen Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä. Lisäksi Peab AB:n (publ) täysin omistama tytäryhtiö Peab Invest AS on tehnyt myöhemmin erääntyvän termiinisopimuksen 940 000 osakkeesta, mikä vastaa 4,78 prosenttia Lemminkäinen Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä. Katsauskauden päättyessä termiinisopimuksen voimassaoloaikaa oli jatkettu, eikä Lemminkäisen tiedossa ole sopimuksen uutta eräpäivää.

Katsauskauden päättyessä Lemminkäisen suurin yksittäinen omistajaryhmä oli Penttien suku, joka omisti noin 57 prosenttia yhtiön osakekannasta. Kansainvälisten sijoittajien omistuksessa oli noin 10 prosenttia Lemminkäisen osakkeista.

Lemminkäisen osakepääoma on 34 042 500 euroa ja osakkeiden lukumäärä on 19 644 764 kappaletta. Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä pysyivät katsauskauden aikana muuttumattomina.

MUUTOKSIA ORGANISAATIORAKENTEESSA

Lemminkäisen tukitoiminnot – henkilöstötoimi, taloushallinto, tietohallinto, lakiasiat sekä viestintä ja markkinointi – keskitettiin sisäisiin osaamis- ja palvelukeskuksiin, jotka aloittivat toimintansa vuoden 2011 alussa. Konsernin eri liiketoiminta-alueet siirtyvät vaiheittain osaamis- ja palvelukeskusten käyttäjiksi kuluvan vuoden aikana. Tavoitteena on tarjota liiketoiminnan tavoitteita parhaalla mahdollisella tavalla tukevia yhteisiä palveluita. Samalla haetaan kilpailuetua ja tukea kasvulle kustannustehokkaiden, laadukkaiden ja ammattimaisesti tuotettujen palveluiden kautta.

OIKEUDENKÄYNNIT

Korkein hallinto-oikeus (KHO) määräsi vuonna 2009 kotimaisille asfalttialan yrityksille kilpailunlainsäädännön rikkomuksista seuraamusmaksun.

Käräjäoikeudessa oli lokakuun alussa vuonna 2011 vireillä yhteensä 40 kunnan ja Suomen valtion (Liikennevirasto) Lemminkäistä ja muita asfalttialan yhtiöitä vastaan nostamat vahingonkorvauskanteet. Kantajat katsovat, että kilpailunrajoituksilla on aiheutettu niille vahinkoa. Lemminkäistä vastaan esitettyjen kannevaatimusten pääomamäärä on tällä hetkellä yhteensä noin 102 milj. euroa. Kanteissa esitetyt vaatimukset ovat määriltään ja perusteiltaan toisistaan poikkeavia.

KHO:n vuonna 2009 antama päätös ei merkitse sellaisenaan, että Lemminkäinen tai jotkin muut asfalttialan yhtiöt olisivat aiheuttaneet asfalttiurakoiden tilaajille vahinkoa. Päätös ei koske niitä yksittäisiä urakkasopimuksia, joihin kantajat ovat ilmoittaneet vetoavansa vaatimustensa tueksi. Päätös ei koske myöskään yksittäisten urakoiden hinnoittelua, eikä KHO ole tutkinut väitettä, jonka mukaan urakoissa olisi peritty markkinahinnasta poikkeavaa ns. ylihintaa.

Lähtökohtaisesti Lemminkäinen pitää vahingonkorvauskanteita perusteettomina. Kanteet käsitellään käräjäoikeuden määräämässä järjestyksessä ja aikataulussa.

Käräjäoikeudessa vireillä olevista kuntien ja Liikenneviraston kanteista ja niiden sisältämistä vaatimuksista ei ole tehty varauksia.

Lemminkäinen tiedottaa asiasta myös jatkossa osavuosikatsausten yhteydessä tai tarvittaessa erikseen.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Lemminkäisen liiketoiminnan riskit on luokiteltu neljään ryhmään, jotka ovat strategiset riskit, operatiiviset riskit, taloudelliset riskit ja vahinkoriskit. Näiden riskien hallitsemiseksi Lemminkäinen on määritellyt ne toimenpiteet, joiden avulla pystytään ennakoimaan yhtiön toimintaan mahdollisesti uhkaavia ulkoisia ja sisäisiä tekijöitä.

Kansainvälinen taloudellinen tilanne aiheuttaa epävarmuutta toimintaympäristössä ja vaikeuttaa siten tulevien muutosten ennakointia. Kotimaan uudisrakentamisen suhdanneherkkyys muodostaa yhtiön toiminnalle markkinariskin, jota hallitaan sekä rakenteellisesti että toiminnallisesti. Infrarakentamisen vakaampi kysyntä tasapainottaa kotimaan uudisrakentamisen vaihtelevaa volyymiä, samoin kasvava huolto- ja ylläpitotoiminta sekä korjausrakentaminen.

Omaperusteiseen asuntotuotantoon liittyy myynti- ja hintariski. Myymättömät kohteet sitovat myös pääomaa, minkä vuoksi uusia asuntokohteita aloitetaan vain, jos kohteilla on riittävän korkea varausaste. Omaperustaiset liikekohteet myydään tavallisesti kiinteistösijoittajille viimeistään rakennusprojektin alkuvaiheessa, mikä pienentää niihin liittyvää myyntiriskiä.

Myös sääolosuhteet muodostavat rakennusalalla riskin. Epätavalliset tai ankarat säät voivat heikentää liiketoimintamme kannattavuutta keskeyttämällä tai viivästyttämällä projektien etenemistä.

Lemminkäinen käyttää runsaasti öljypohjaisia tuotteita asfalttituotannossa. Bitumin hinta määräytyy öljyn maailmanmarkkinahinnan perusteella, ja Lemminkäinen hallinnoi bitumin hintariskiä öljyjohdannaisilla ja sopimusteknisillä toimenpiteillä.

Yksittäisen riskin muodostavat edellä mainitut eräiden kuntien ja Tiehallinnon käräjäoikeuteen jättämät haastehakemukset.

Lemminkäisen merkittävimmistä riskeistä ja riskienhallintapolitiikasta kerrotaan tarkemmin yhtiön vuosikertomuksessa ja verkkosivuilla. Taloudellisista riskeistä on lisäksi annettu tarkempi selvitys vuoden 2010 tilinpäätöksen liitetiedoissa.

YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET JA HALLINTO

Lemminkäinen Oyj:n 4.4.2011 pidetty yhtiökokous vahvisti yhtiön tilinpäätöksen vuodelta 2010 ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden. Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti jakaa osinkoa 0,50 euroa osakkeelta eli yhteensä 9 822 382 euroa. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 7.4.2011 ja osingon maksupäivä 14.4.2011.

Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Berndt Brunow, Juhani Mäkinen, Mikael Mäkinen, Kristina Pentti-von Walzel, Heikki Räty ja Teppo Taberman. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT-Yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, jossa päävastuullisena tilintarkastajana toimii Kim Karhu, KHT.

Lemminkäinen Oyj:n hallitus piti järjestäytymiskokouksen 4.4.2011. Lemminkäinen Oyj:n hallituksen puheenjohtajana jatkaa Berndt Brunow ja varapuheenjohtajana Juhani Mäkinen.

HALLITUKSEN VALTUUDET

Lemminkäinen Oyj:n 12.11.2009 kokoontunut ylimääräinen yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n tarkoittamien osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä, joko maksua vastaan tai maksutta. Hallituksella on edelleen valtuutus antaa 1 576 486 osaketta ja/tai osakkeisiin oikeuttavaa erityistä oikeutta. Valtuutus on voimassa viisi (5) vuotta sen antamisesta.

4.4.2011 kokoontunut Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 1.000.000 oman osakkeen hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaalla omalla pääomalla, ottaen kuitenkin huomioon osakeyhtiölain määräykset yhtiön tai sen tytäryhtiöiden hallussa olevien omien osakkeiden enimmäismäärästä. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

LÄHIAJAN NÄKYMÄT

Rakennusteollisuus RT arvion mukaan rakentamisen kokonaismäärä Suomessa kasvaa vielä tänä vuonna 4 prosenttia, mutta ensi vuonna määrä jäänee kuluvan vuoden tasolle. Vaikka yleinen taloustilanne on jo heikentynyt, ja pelko uudesta taantumasta lisääntynyt, muutokset rakentamiseen näkyvät viiveellä. Siten ensi vuoden alkupuolisko jatkuu vielä rakentamisessa kohtuullisena jo käynnistettyjen hankkeiden ansiosta. Venäjällä uusien asuntojen kysyntä kasvaa edelleen. Samoin pohjoismaisen infrarakentamisen määrän odotetaan kasvavan 3-6 prosenttia tänä ja ensi vuonna.

Tänä vuonna aloitetaan arviolta 30 000 uuden asunnon rakentaminen, mikä on vähemmän kuin mitä alkuvuonna ennustettiin. Vuonna 2012 aloitusmäärien odotetaan putoavan jopa 27 000 asuntoon. Asuntoaloituksia hillitsee kuluttajien lisääntynyt varovaisuus ja uusien asuntojen tarjonnan kasvu. Vapaarahoitteisten asuntoaloitusten määrä pysynee lähikuukausina ennallaan, mutta tuettu asuntotuotanto vähenee selvästi. Lemminkäinen arvioi aloittavansa vuonna 2011 noin 1 200 omaperustaisen asunnon rakentamisen. Lisäksi yhtiö on kuluvana vuonna aloittanut noin 500 urakoidun asunnon rakentamisen.

Toimitilarakentamisen määrä kasvaa maltillisesti vuonna 2011, mutta ensi vuonna aloitusmäärien uskotaan kääntyvän laskuun. Uusista toimitiloista on kysyntää etenkin kasvukeskuksissa ja vireillä on joitakin uusia liikerakennushankkeita. Kuluttajien luottamuksen heikentyminen tullee näkymään liikerakentamisen aloitusmäärissä, kun vuokralaisten saaminen vireillä oleviin kohteisiin on vaikeutunut. Lemminkäisellä on käynnissä mittava toimitilahanke Helsingin Töölönlahdella, jonka arvo on yhteensä noin 150 milj. euroa. Lisäksi käynnissä on joitakin yksittäisiä toimitila- ja logistiikkarakentamisen hankkeita, joiden arvioidaan valmistuvan vuosina 2012 - 2013. Liikerakennushankkeita yhtiöllä on vireillä kasvukeskuksissa, mutta päätöksentekoa niiden aloittamisesta ei vielä ole tehty.

Venäjällä Pietarissa uusien asuntojen tarve on edelleen suuri. Uusien asuntojen kysyntää lisäävät asumisväljyyden nostoon tähtäävät toimenpiteet, kuluttajien ostovoiman kasvu ja parantuneet lainansaantimahdollisuudet. Kysyntää mahdollisesti heikentäviä tekijöitä lähitulevaisuudessa ovat Venäjän poliittiset riskit sekä uhka maailmanlaajuisesta rahoituskriisistä, mikä voisi vaikeuttaa kuluttajien rahan saantia ja nostaa rahan hintaa. Lemminkäinen arvioi aloittavansa tänä vuonna Pietarissa noin 500 omaperusteisen asunnon rakentamisen. Viime vuonna käynnistetyn noin 150 asunnon kohteen yhtiö arvioi valmistuvan loppuvuodesta.

Suomessa infrarakentamisen kokonaismäärän odotetaan vuonna 2011 vähenevän noin 3 prosenttia, mutta kääntyvän hienoiseen kasvuun ensi vuonna. Markkinatilanne pysynee vuonna 2012 hyvänä kalliorakentamisessa, jossa kysyntää ylläpitävät kasvava kaivosteollisuus ja kasvukeskusten maanalaiset louhintatyöt. Myös joitakin uusia raide- ja ratahankkeita on käynnistymässä vuonna 2012. Talonrakentamisen markkinatilanne vaikuttaa etenkin pohjarakentamisen sekä betonituotteiden ja kiviainesten kysyntään. Kuntien ja kaupunkien heikko taloustilanne näkyy jo selvästi perustienpidon vähenemisenä. Lemminkäisen työkanta infrarakentamisen erikoisurakoinnissa on viime vuoden vastaavaa ajankohtaa parempi, ja näkymät ensi vuoden alkupuoliskolle ovat hyvät.

Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa infrarakentamisen määrän odotetaan kasvavan 3-6 prosenttia tänä ja ensi vuonna. Energiahuoltosektorin kasvu lisää infrarakentamisen kysyntää kaikissa Pohjoismaissa lähivuosina. Lemminkäisellä on käynnissä voimalaitosurakoita Ruotsissa ja Norjassa sekä kaivoslouhintaurakoita Ruotsissa, jotka ulottuvat vuosille 2012 -2013. Baltian maissa rakennusmarkkinat ovat vähitellen elpymässä muun talouden myötä. Lemminkäisellä on käynnissä useita infrarakentamisen hankkeita Virossa, Latviassa ja Liettuassa, jotka ulottuvat vuosille 2012 - 2013.

Talotekniikassa kasvuodotuksia ylläpitävät edelleen talonrakentamisen uudistuotannon kasvu, tiukentuneet energiavaatimukset ja rapistuva LVI-kanta. Sähköurakoinnissa tarjouskyselyt ovat kesän jälkeen vähentyneet tietyillä markkina-alueilla. Myös taloyhtiöiden päätökset siirtää isoja korjaushankkeita tulevaisuuteen saattaa heikentää talotekniikan markkinatilannetta lähitulevaisuudessa. Lemminkäisen lähiajan tilauskanta talotekniikassa on tyydyttävä ja tilauskannan katekanta on alkuvuodesta tervehtynyt. Yhtiön tavoitteena on siirtää liiketoiminnan painopistettä huolto- ja ylläpitopalveluihin ja kasvattaa näiden palvelujen osuutta 50 prosenttiin talotekniikka-toimialan liikevaihdosta.

Lemminkäinen pitää aiemman ohjeistuksensa muuttumattomana, ja arvioi, että vuonna 2011 sen liikevaihto kasvaa ja tulos ennen veroja on selvästi parempi kuin vuonna 2010. Arvio perustuu vuoden kolmannen neljänneksen hyvään tuloskehitykseen ja korkeana pysyneeseen tilauskantaan.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Lemminkäinen täsmensi strategiaansa

Lemminkäinen täsmensi strategiaansa vuonna 2013 päättyvälle strategiakaudelle. Yhtiön päätavoitteet ovat edelleen kannattava kasvu ja vakavaraisuuden vahvistaminen. Taloudelliset tavoitetasot yhtiö pitää ennallaan.

Liiketoiminnoissa painopistettä siirretään parempaa kannattavuutta tuottaviin segmentteihin. Talonrakentamisessa tavoitteena on kasvattaa omaperustaisen tuotannon osuutta yli 50 prosenttiin (n. 25 % vuonna 2010) ja vahvistaa Lemminkäisen markkinaosuutta asuntorakentamisessa. Myös talotekniikan huolto- ja ylläpitopalveluita vahvistetaan. Tavoitteena on nostaa palveluliiketoiminnan osuus talotekniikka-toimialan liikevaihdosta noin 50 prosenttiin (n. 30 % vuonna 2010).

Kasvua haetaan kansainvälisistä toiminnoista. Pietarin asuntorakentamisessa tavoitteena on aloittaa vuosittain noin 1 000 asunnon rakentaminen. Norjan, Tanskan ja Ruotsin infrarakentamisessa tavoitteena on kasvattaa liikevaihtoa noin 100 miljoonalla eurolla vuosina 2012 - 2013. Päällystystoiminnan ohella Lemminkäinen hakee kasvua infrarakentamisen erikoisurakoinnista, jossa yhtiö on saavuttanut hyvän kilpailuaseman muun muassa kallio- ja pohjarakentamisen kasvavilla pohjoismaisilla markkinoilla. Kasvua vauhditetaan tarvittaessa yrityskaupoilla.

Kansainvälisistä toiminnoista neljäs toimiala

Lemminkäinen muodostaa 1.1.2012 alkaen kansainvälisistä toiminnoista uuden, neljännen toimialan kannattavan kasvun vauhdittamiseksi ja varmistaakseen yhtiön kilpailukyvyn kansainvälisessä toimintaympäristössä. Suomen ohella Lemminkäisen päämarkkina-alueet ovat Venäjän lähialueet, muut Pohjoismaat ja Baltian maat.

Konsernin johtoryhmän jäsen, DI Henrik Eklund aloittaa 1.1.2012 Kansainväliset toiminnot -toimialan johtajana. Hän toimii nykyisin Lemminkäisen infrarakentaminen-toimialan johtajana. Eklundin vastuulle siirtyvät Lemminkäisen Suomen ulkopuoliset toiminnot.

Lemminkäisen infrarakentaminen-toimialan johtajana ja konsernin johtoryhmän jäsenenä aloittaa 1.1.2012 DI, eMBA Harri Kailasalo. Hänen vastuualueensa on Suomen infrarakentamisen toiminnot. Kailasalo toimii tällä hetkellä Lemminkäisen infrarakentamisen toimialan liiketoimintajohtajana.

Tehostamisohjelma kannattavuuskehitystä vauhdittamaan, osana toimenpiteitä Lemminkäinen aloittaa neuvottelut henkilöstön vähentämiseksi

Lemminkäinen vauhdittaa kannattavuuskehitystä tehostamisohjelmalla, jonka tavoitteena ovat vuositasolla 50 miljoonan euron kustannussäästöt vuoden 2013 jälkeen. Hankintatoimen tehostamisen osuus tavoitteesta on noin 30 miljoonaa euroa. Noin 20 miljoonan euron säästöjä tavoitellaan esimerkiksi tehostamalla omaa toimintaa, nykyisiä prosesseja, toimipisteverkostoa sekä organisaatio- ja johtamisrakenteita. Lemminkäisen arvion mukaan noin puolet säästöistä toteutuu jo vuonna 2012. Tehostamisohjelma koskee yhtiön kaikkia toimintoja.

Osana tehostamisohjelmaa Lemminkäinen ilmoitti 18.10.2011 aloittavansa henkilöstöryhmiensä kanssa neuvottelut toiminnan tehostamisesta, mahdollisista henkilöstön vähennyksistä ja kustannusten karsimisesta. Neuvottelut koskevat koko Lemminkäinen-konsernia Suomessa ja muissa toimintamaissa. Lemminkäinen arvioi vähennystarpeen olevan koko konsernissa enintään 300 henkilötyövuotta. Yhteistoimintamenettelyssä pyritään löytämään vaihtoehtoisia sopeuttamistoimia henkilöstövähennyksille.

Helsingissä 3. päivänä marraskuuta 2011

LEMMINKÄINEN OYJ
Hallitus

TILINPÄÄTÖSTIEDOTTEEN TAULUKKO-OSA

LAADINTAPERIAATTEET

Tämän osavuosikatsaustiedotteen laadinnassa on sovellettu samoja IFRS-standardien kirjaamis- ja arvostusperiaatteita kuin vuoden 2010 tilinpäätöksessä alempana mainituin muutoksin. Koska taulukko-osa on esitetty suppeana, ei katsauksen laadinnassa ole noudatettu kaikkia IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin vaatimuksia.

Osavuosikatsauksen tiedot ovat tilintarkastamattomia.

Vuoden 2011 alusta voimaan tulleet standardit ja tulkinnat

- IFRIC 19 Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla. Tulkinta selventää kirjanpitokäsittelyä tapauksessa, jossa rahoitusvelan ehdot neuvotellaan uudelleen ja sen tuloksena yritys laskee liikkeeseen oman pääoman ehtoisia instrumentteja velkojalleen kuolettaakseen rahoitusvelan osaksi tai kokonaan (velan vaihtaminen omaksi pääomaksi). Tulkinnan mukaan on kirjattava tulosvaikutteisesti voitto tai tappio, joka määritetään rahoitusvelan kirjanpitoarvon ja liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisien instrumenttien käyvän arvon erotuksena. Jos liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisien instrumenttien käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, niiden arvostus perustuu kuoletetun rahoitusvelan käypään arvoon. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

- IAS 32 (muutos) Rahoitusinstrumentit: esittämistapa – Osakeantien, optioiden ja merkintäoikeuksien luokittelu (Classification of Rights Issues). Muutos koskee valuuttamääräisten osakeantien, optioiden tai merkintäoikeuksien luokittelua. Jatkossa valuuttamääräiset osakeannit, optiot tai merkintäoikeudet voidaan tietyin ehdoin luokitella omaksi pääomaksi eikä johdannaisinstrumenteiksi kuten aikaisemmin. Muutos tuli voimaan 1.2.2010 tai sen jälkeen alkaneella tilikaudella. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Seuraavilla standardien ja tulkintojen muutoksilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen: IFRS 1 (muutos), IFRS 3 (muutokset), IFRS 7 (muutos), IAS 1 (muutos), IAS 24 (muutos), IAS 27 (muutos), IAS 34 (muutos), IFRIC 13 (muutos) ja IFRIC 14.

Uudet julkaistut standardit ja tulkinnat, jotka eivät ole voimassa 1.1.2011 alkavalla tilikaudella eikä niitä ole otettu käyttöön ennenaikaisesti

- IFRS 9 Rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen luokittelu. Uusi standardi sisältää vaatimuksia rahoitusvarojen luokittelusta ja arvostuksesta. Lisäksi uuden standardin mukaan rahoitusvelkojen kirjaamisen ja arvostamisen tulisi pysyä samana paitsi niiden rahoitusvelkojen osalta, joihin sovelletaan käyvän arvon optiota. Standardi tulee voimaan 1.1.2013. Standardia ei kuitenkaan vielä ole hyväksytty EU:ssa sovellettavaksi. Standardilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Seuraavilla standardien ja tulkintojen muutoksilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen: IFRS 1 (muutokset), IAS 12 (muutos) ja IFRS 7 (muutos).

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT JA MUUT LIITETIEDOT

1) Konsernin tuloslaskelma
2) Konsernin laaja tuloslaskelma
3) Konsernitase
4) Konsernin rahavirtalaskelma
5) Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
6) Konsernin tuloslaskelma vuosineljänneksittäin
7) Segmentti-informaatio
8) Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut
9) Osakekohtaiset tunnusluvut
10) Lopetetut toiminnot
11) Konsernin antamat vakuudet ja vastuusitoumukset
12) Oikeudenkäynnit

1) KONSERNIN TULOSLASKELMA

Milj. euroa	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010	1-12/ 2010
Liikevaihto	748,8	589,2	1 615,1	1 325,9	1 829,6
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	-684,7	-545,9	-1 543,5	-1 275,4	-1 765,7
Poistot	13,8	13,4	28,7	27,5	35,0
Liikearvon arvonalentuminen	0,1		0,1		
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	1,5	1,7	1,5	1,2	0,7
Liikevoitto	51,7	31,5	44,3	24,2	29,6
Rahoituskulut	11,0	8,5	22,9	30,5	41,7
Rahoitustuotot	4,8	2,1	10,2	13,8	19,8
Tulos ennen veroja	45,6	25,2	31,6	7,5	7,6
Tuloverot	-10,6	-6,4	-7,3	-4,4	-5,8
Jatkuvien toimintojen tulos	35,0	18,7	24,3	3,1	1,8
Tulos lopetetuista toiminnoista		0,9	11,3	-0,1	-0,6
Tilikauden tulos	35,0	19,7	35,6	3,1	1,2
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	34,6	20,1	35,3	2,9	0,3
Määräysvallattomille omistajille	0,4	0,4	0,4	0,2	0,9
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimennettu ja laimentamaton osakekohtainen tulos					
Jatkuvista toiminnoista	1,76	1,03	1,23	0,15	0,05
Lopetetuista toiminnoista		0,05	0,57	0,00	-0,03
Yhteensä	1,76	1,08	1,80	0,15	0,02

2) KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

Milj. euroa	7-9/ 2011	7-9/ 2010	1-9/ 2011	1-9/ 2010	1-12/ 2010
Tilikauden tulos	35,0	19,7	35,6	3,1	1,2
Muuntoerot	-2,5	-1,5	-2,5	2,3	3,9
Rahavirran suojaus	-0,1	0,3	0,5	0,2	0,5
Käyvän arvon muutos		-0,1	0,0	0,0	0,0
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-2,6	-1,3	-2,0	2,6	4,4
Tilikauden laaja tulos	32,4	18,3	33,6	5,6	5,5
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	32,0	18,7	33,2	5,5	4,7
Määräysvallattomille omistajille	0,4	-0,4	0,4	0,2	0,9

3) KONSERNITASE

Milj. euroa	9/2011	9/2010	12/2010
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	199,3	182,3	175,3
Liikearvot	85,4	83,9	84,8
Muut aineettomat hyödykkeet	17,3	10,0	14,4
Sijoitukset	15,0	14,2	14,0
Laskennallinen verosaaminen	28,9	20,5	16,3
Muut pitkäaikaiset saamiset	6,1	7,2	7,2
Yhteensä	352,0	317,9	312,0
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	460,3	386,3	369,8
Myyntisaamiset ja muut saamiset	615,4	449,7	343,1
Rahavarat	251,5	52,1	26,3
Yhteensä	1 327,2	888,0	739,2
Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat			14,1
Varat yhteensä	1 679,1	1 206,0	1 065,3
Oma pääoma ja velat			
Osakepääoma	34,0	34,0	34,0
Ylikurssirahasto	5,7	5,8	5,8
Suojausrahasto	-1,0	-1,8	-1,5
Arvonmuutosrahasto	0,0	0,0	0,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	63,2	63,1	63,1
Muuntoerot	-0,3	0,6	2,2
Edellisten tilikausien voitto	213,8	224,7	224,5

Tilikauden tulos	35,3	2,9	0,3
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	350,7	329,4	328,4
Määräysvallattomien omistajien osuus	1,5	4,6	5,1
Oma pääoma yhteensä	352,2	334,0	333,5
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	21,3	19,6	17,6
Eläkevelvoitteet	3,3	0,5	0,5
Varaukset	4,4	1,7	2,3
Rahoitusvelat	342,4	222,2	214,1
Muut velat	2,8	3,9	3,9
Yhteensä	374,3	248,0	238,4
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	672,3	385,8	321,2
Varaukset	8,3	7,3	6,4
Rahoitusvelat	272,1	230,9	161,4
Yhteensä	952,6	624,0	489,0
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin kohdistuvat velat			4,4
Velat yhteensä	1 326,9	872,0	731,7
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 679,1	1 206,0	1 065,3

4) KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

Milj. euroa	**1-9/ 2011**	**1-9/ 2010**	**1-12/ 2010**
Tulos ennen veroja	31,6	7,5	7,6
Poistot ja arvonalentumiset	28,8	27,5	35,0
Muut oikaisut	-4,8	9,4	0,8
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	55,5	44,4	43,3
Käyttöpääoman muutos	-20,4	-92,0	-45,5
Rahoituserät	-12,4	-21,9	-23,6
Maksetut välittömät verot	-9,0	-12,7	-11,4
Liiketoiminnan rahavirta	13,7	-82,2	-37,2
Investoinneista saadut rahavirrat	38,6	11,8	34,4
Investoinneista suoritetut rahavirrat	-45,4	-31,2	-44,9
Maksullinen osakeanti		39,5	39,5
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,9	0,3	0,3
Lainojen nostot	445,1	244,6	327,5
Lainojen takaisinmaksut	-216,9	-201,1	-364,5
Maksetut osingot	-10,4	-2,1	-2,1
Rahoituksen rahavirta	218,7	81,2	0,8
Rahavarojen muutos	225,6	-20,4	-46,9
Rahavarat kauden alussa	26,3	74,4	74,4

Rahavarojen muuntoero	-0,4	-1,9	-1,2
Rahavarat kauden lopussa	251,5	52,1	26,3

5) LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

A = Osakepääoma
B = Ylikurssirahasto
C = Suojausrahasto
D = Arvonmuutosrahasto
E = Sijoitetun vapaan pääoman rahasto
F = Muuntoerot
G = Kertyneet voittovarat
H = Määräysvallattomien omistajien osuus
I = Oma pääoma yhteensä

Milj. euroa	**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	**H**	**I**
Oma pääoma 1.1.2010	34,0	5,8	-2,0			-1,7	234,5	23,2	293,8
Tilikauden tulos							2,9	0,2	3,1
Muuntoerot						2,3			2,3
Rahavirran suojaus			0,2						0,2
Käyvän arvon muutos				0,0					0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä			0,2	0,0		2,3	2,9	0,2	5,6
Maksullinen osakeanti sijoittajille					39,5				39,5
Maksullinen osakeanti määräysvallattomille					24,3				24,3
Osakeantien transaktiokulut					-0,7				-0,7
Osakepalkkiojärjestelmän kirjaukset							0,1		0,1
Suorat kirjaukset, määräysvallattomien hankinta							-10,0		-10,0
Osinkovelan peruutus							0,1		0,1
Osingonjako								-1,9	-1,9
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos								-16,9	-16,9
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä					63,1		-9,8	-18,8	34,5
Oma pääoma 30.9.2010	34,0	5,8	-1,8	0,0	63,1	0,6	227,6	4,6	334,0

Milj. euroa	**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	**H**	**I**
Oma pääoma 1.1.2010	34,0	5,8	-2,0			-1,7	234,5	23,2	293,8
Tilikauden tulos							0,3	0,9	1,2
Muuntoerot						3,9			3,9
Rahavirran suojaus			0,5						0,5

Käyvän arvon muutos				0,0					0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä			0,5	0,0		3,9	0,3	0,9	5,5
Maksullinen osakeanti sijoittajille					39,5				39,5
Maksullinen osakeanti määräysvallattomille					24,3				24,3
Osakeantien transaktiokulut					-0,7				-0,7
Suorat kirjaukset, määräysvallattomien hankinta							-10,1		-10,1
Osinkovelan peruutus							0,1		0,1
Osingonjako								-1,9	-1,9
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos								-17,1	-17,1
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä					63,1		-10,0	-19,0	34,1
Oma pääoma 31.12.2010	34,0	5,8	-1,5	0,0	63,1	2,2	224,8	5,1	333,5

Milj. euroa	**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	**H**	**I**
Oma pääoma 1.1.2011	34,0	5,8	-1,5	0,0	63,1	2,2	224,8	5,1	333,5
Tilikauden tulos							35,3	0,4	35,6
Muuntoerot						-2,5			-2,5
Rahavirran suojaus			0,5						0,5
Käyvän arvon muutos				0,0					0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä			0,5	0,0		-2,5	35,3	0,4	33,6
Suorat kirjaukset, määräysvallattomien hankinta							-1,1		-1,1
Rahastosiirrot		-0,1			0,1				
Osingonjako							-9,8	-0,6	-10,4
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos								-3,3	-3,3
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä		-0,1			0,1		-11,0	-3,9	-14,9
Oma pääoma 30.9.2011	34,0	5,7	-1,0	0,0	63,2	-0,3	249,1	1,5	352,2

6) KONSERNIN TULOSLASKELMA VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

Milj. euroa	**7-9/ 2011**	**4-6/ 2011**	**1-3/ 2011**	**10-12/ 2010**	**7-9/ 2010**
Liikevaihto	748,8	550,0	316,3	503,6	589,2
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	-684,7	-519,7	-339,1	-490,3	-545,9
Poistot	13,8	9,9	5,1	7,5	13,4
Liikearvon arvonalentuminen	0,1				
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	1,5	0,2	-0,2	-0,5	1,7

Liikevoitto	51,7	20,6	-28,0	5,3	31,5
Rahoituskulut	11,0	6,5	5,4	11,2	8,5
Rahoitustuotot	4,8	1,9	3,4	6,0	2,1
Tulos ennen veroja	45,6	16,1	-30,0	0,1	25,2
Tuloverot	-10,6	-3,8	7,1	-1,5	-6,4
Jatkuvien toimintojen tulos	35,0	12,3	-23,0	-1,4	18,7
Tulos lopetetuista toiminnoista			11,3	-0,5	0,9
Tilikauden tulos	35,0	12,3	-11,7	-1,9	19,7
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	34,6	12,3	-11,7	-2,6	20,1
Määräysvallattomille omistajille	0,4	0,0	0,0	0,7	-0,4
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos					
Jatkuvista toiminnoista	1,76	0,63	-1,16	-0,11	1,03
Lopetetuista toiminnoista			0,57	-0,03	0,05
Yhteensä	1,76	0,63	-0,59	-0,14	1,08

7) SEGMENTTI-INFORMAATIO

IFRS 8 Toimintasegmentit -standardi edellyttää, että esitettävät segmenttitiedot perustuvat sisäiseen, johdolle toimitettavaan segmenttiraportointiin. Lemminkäinen-konsernissa standardin mukaisella johdolla tarkoitetaan Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtajaa, joka on ylin operatiivinen päätöksentekijä. Johdolle toimitettavassa segmenttiraportoinnissa esitetään liikevaihto, poistot, liikevoitto sekä varoina käyttöomaisuus, vaihto-omaisuus ja myyntisaamiset.

Johdolle raportoitavat segmenttitiedot on pääsääntöisesti laadittu samoilla laskentaperiaatteilla kuin konsernitilinpäätös. Segmenttiraportoinnissa ei huomioida laskennallisia eriä. Tällaisia ovat muun muassa rahoitusleasingillä hankittujen hyödykkeiden poistot ja maksuista erotetut korot sekä takuuvaraukset. Rahoitusleasingjärjestelyt on käsitelty johdon segmenttiraportoinnissa tavallisina vuokrasopimuksina, mikä poikkeaa IFRS-tilinpäätöksen laadintaperiaatteista. Osakkuusyritykset yhdistellään segmenttiraportoinnissa omistusosuuden suhteessa rivi-riviltä-menetelmällä. IFRS-tilinpäätöksessä osakkuusyritykset yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmenttiraportoinnissa segmenttien välistä myyntiä ei kohdisteta segmenteille sen vähäisyyden vuoksi eikä sitä raportoida johdolle.

TALO = Talonrakentaminen
INFRA = Infrarakentaminen
TATE = Talotekniikka
MUUT = Muut toiminnot
ELIM = Konsernieliminointi
SEGM = Segmentit yhteensä
TÄSM = Täsmäytyserät
YHT = Konserni yhteensä, IFRS

Milj. euroa 1-9/2011	TALO	INFRA	TATE	MUUT	ELIM	SEGM	TÄSM	YHT
Liikevaihto	605,9	861,7	209,2	22,2	-67,0	1 632,1	-17,0	1 615,1
Poistot ja arvonalentumiset	0,5	26,9	0,7	2,3		30,4	-1,6	28,8
Liikevoitto	0,7	67,5	0,9	-10,7		58,3	-14,0	44,3

Liikevaihdon täsmäytyserät muodostuvat osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä -13,8 milj. euroa, lopetetuista toiminnoista 0,6 milj. euroa sekä käsittelyerosta liikevaihtoon ja muihin tuottoihin tehtyjen kirjausten välillä.

Liikevoiton täsmäytyserät muodostuvat henkilöstökuluista 0,6, milj. euroa, rahoitusleasingin IFRS-käsittelystä 0,3 milj. euroa, osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä -0,3 milj. euroa, muista tilinpäätösvienneistä 0,7 milj. euroa ja lopetetuista toiminnoista -15,3 milj. euroa.

Milj. euroa 1-9/2010	TALO	INFRA	TATE	MUUT	ELIM	SEGM	TÄSM	YHT
Liikevaihto	522,5	707,4	195,0	8,5	-51,1	1 382,3	-56,4	1 325,9
Poistot	1,8	26,2	0,7	0,8		29,5	-2,0	27,5
Liikevoitto	7,5	20,2	6,2	-11,0		23,0	1,2	24,2

Liikevaihdon täsmäytyserät muodostuvat osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä -13,0 milj. euroa, lopetetuista toiminnoista -47,7 milj. euroa sekä käsittelyerosta liikevaihtoon ja muihin tuottoihin tehtyjen kirjausten välillä.

Liikevoiton täsmäytyserät muodostuvat henkilöstökuluista 3,8 milj. euroa, rahoitusleasingin IFRS-käsittelystä 1,3 milj. euroa, osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä 0,3 milj. euroa, lopetetuista toiminnoista -0,1 milj. euroa ja muista tilinpäätösvienneistä -4,1 milj. euroa.

LIIKEVAIHTO Milj. euroa	1-9/ 2011	1-9/ 2010	1-12/ 2010
Talonrakentaminen	605,9	522,5	770,2
Infrarakentaminen	861,7	707,4	932,9
Talotekniikka	209,2	195,0	269,1
Muut toiminnot	22,2	8,5	11,4
Konsernieliminointi	-67,0	-51,1	-72,6
Segmentit yhteensä	1 632,1	1 382,3	1 911,0
Täsmäytyserät	-17,0	-56,4	-81,4
Konserni yhteensä, IFRS	1 615,1	1 325,9	1 829,6

LIIKEVOITTO Milj. euroa	1-9/ 2011	1-9/ 2010	1-12/ 2010
Talonrakentaminen	0,7	7,5	25,6
Infrarakentaminen	67,5	20,2	15,3
Talotekniikka	0,9	6,2	4,5

Muut toiminnot	-10,7	-11,0	-15,6
Segmentit yhteensä	58,3	23,0	29,7
Täsmäytyserät	-14,0	1,2	-0,1
Konserni yhteensä, IFRS	44,3	24,2	29,6

LIIKEVAIHTO VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN **Milj. euroa**	**7-9/** **2011**	**4-6/** **2011**	**1-3/** **2011**	**10-12/** **2010**	**7-9/** **2010**
Talonrakentaminen	211,6	210,1	184,2	247,7	204,7
Infrarakentaminen	482,6	293,7	85,4	225,5	365,1
Talotekniikka	75,9	69,7	63,6	74,1	64,9
Muut toiminnot	8,3	7,4	6,5	2,9	2,8
Konsernieliminointi	-24,7	-23,2	-19,1	-21,5	-23,1
Segmentit yhteensä	753,8	557,7	320,6	528,7	614,5
Täsmäytyserät	-5,0	-7,7	-4,3	-25,1	-25,3
Konserni yhteensä, IFRS	748,8	550,0	316,3	503,6	589,2

LIIKEVOITTO VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN **Milj. euroa**	**7-9/** **2011**	**4-6/** **2011**	**1-3/** **2011**	**10-12/** **2010**	**7-9/** **2010**
Talonrakentaminen	1,6	2,8	-3,7	18,1	2,7
Infrarakentaminen	50,3	24,3	-7,1	-4,9	31,3
Talotekniikka	1,6	-1,4	0,7	-1,7	1,6
Muut toiminnot	-3,6	-3,5	-3,6	-4,6	-3,9
Segmentit yhteensä	49,7	22,4	-13,8	6,7	31,8
Täsmäytyserät	2,0	-1,8	-14,2	-1,4	-0,3
Konserni yhteensä, IFRS	51,7	20,6	-28,0	5,3	31,5

VARAT **Milj. euroa**	**9/2011**	**9/2010**	**12/2010**
Talonrakentaminen	458,4	420,0	440,1
Infrarakentaminen	430,6	417,6	317,8
Talotekniikka	48,7	39,8	44,5
Muut toiminnot	57,8	45,9	46,2
Segmentit yhteensä	995,5	923,2	848,6
Segmenteille kohdistamattomat varat ja konsernieliminoinnit yhteensä	683,6	282,8	216,7
Konserni yhteensä, IFRS	1 679,1	1 206,0	1 065,3

8) TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	9/2011	9/2010	12/2010
Oman pääoman liukuva 12 kk:n tuotto, % [1)]	9,8	1,2	0,4
Sijoitetun pääoman liukuva 12 kk:n tuotto, % [1)]	9,2	7,0	7,0
Liikevoitto-%	2,7	1,8	1,6
Omavaraisuusaste, %	23,5	30,7	35,2
Gearing, %	103,0	120,1	104,7
Korollinen nettovelka, milj. euroa	363,0	401,0	349,2
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa (sis. leasingostot)	62,2	44,5	59,6
Tilauskanta, milj. euroa	1 485,4	1 230,0	1 226,4
-josta kansainvälisen liiketoiminnan osuus, milj. euroa	527,2	252,3	294,3
Henkilöstö keskimäärin	8 436	8 339	8 314
Henkilöstö kauden lopussa	9 121	8 920	7 744
Liikevaihto milj. euroa	1 615,1	1 325,9	1 829,6
-josta kansainvälisen liiketoiminnan osuus, milj. euroa	549,1	416,5	543,5
% liikevaihdosta	34,0	31,4	29,7

1) Sisältää lopetettujen toimintojen vaikutuksen

9) OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	9/2011	9/2010	12/2010
Tulos/osake, euroa	1,80	0,15	0,02
Oma pääoma/osake, euroa	17,85	16,77	16,72
Osinko/osake, euroa			0,50
Osinko/tulos, %			yli sata
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	396,8	485,2	510,8
Kurssi kauden lopussa, euroa	20,20	24,70	26,00
Vaihto kaudella, 1000 kpl	3 125	3 167	4 172
Osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	19 645	19 645	19 645
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1000 kpl	19 645	18 948	19 124

10) LOPETETUT TOIMINNOT

Konserni myi tammikuussa 2011 kattoliiketoiminnan. Myydyn yksikön toiminnan tuloksen ja luovutusvoiton vaikutukset esitetään alla olevassa taulukossa.

Milj. euroa	1-9/ 2011	1-9/ 2010	1-12/ 2010
Tuotot	3,8	47,7	62,9
Kulut	5,7	47,8	63,8
Tulos ennen veroja	-1,9	-0,1	-0,8
Verot	0,5	0,0	0,2

Tilikauden tulos	-1,4	-0,1	-0,6
Kattoliiketoiminnan luovutusvoitto ennen veroja	17,1		
Verot	-4,4		
Luovutusvoitto verojen jälkeen	12,7		
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	11,3	-0,1	-0,6
Kattoliiketoiminnan rahavirrat			
Liiketoiminnan rahavirta	-1,9		
Investointien rahavirrat	-0,1		
Rahoituksen rahavirrat	2,0		
Rahavirrat yhteensä	0,0		

11) KONSERNIN ANTAMAT VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Milj. euroa	**9/2011**	**9/2010**	**12/2010**
Vakuudet omista sitoumuksista			
Annetut kiinteistökiinnitykset		80,0	
Annetut yrityskiinnitykset		1 218,8	0,4
Pantatut arvopaperit	0,0	0,3	0,3
Talletukset		0,1	0,1
Yhteensä	0,0	1 299,2	0,7
Takaukset			
Osakkuusyritysten puolesta	20,3	9,8	25,8
Muiden puolesta	21,0		
Pantatut arvopaperit			
Muiden puolesta	0,0	0,1	0,1
Peruuttamattomien vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat			
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	14,2	16,7	15,2
Yli yhden, mutta enintään viiden vuoden kuluessa	27,8	30,5	30,4
Yli viiden vuoden kuluessa	14,5	18,5	17,5
Yhteensä	56,5	65,7	63,0
Investointien ostositoumukset	8,7	4,6	7,1
Johdannaissopimukset			
Valuuttatermiinit			
Nimellisarvo	82,1	54,6	48,9
Käypä arvo	1,5	1,6	-0,9
Koronvaihtosopimukset			
Nimellisarvo	41,5	53,8	58,1

Käypä arvo	-1,9	-2,4	-2,6
Hyödykejohdannaiset			
Määrä, Mt	16 750		21 350
Nimellisarvo	7,4		8,0
Käypä arvo, €	0,7		0,1

Sopimusten käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinnan perusteella laskettu voitto tai tappio sopimuksen sulkemisesta.

12) OIKEUDENKÄYNNIT

Korkein hallinto-oikeus (KHO) määräsi vuonna 2009 kotimaisille asfalttialan yrityksille kilpailunlainsäädännön rikkomuksista seuraamusmaksun.

Käräjäoikeudessa oli lokakuun alussa vuonna 2011 vireillä yhteensä 40 kunnan ja Suomen valtion (Liikennevirasto) Lemminkäistä ja muita asfalttialan yhtiöitä vastaan nostamat vahingonkorvauskanteet. Kantajat katsovat, että kilpailunrajoituksilla on aiheutettu niille vahinkoa. Lemminkäistä vastaan esitettyjen kannevaatimusten pääomamäärä on tällä hetkellä yhteensä noin 102 milj. euroa. Kanteissa esitetyt vaatimukset ovat määriltään ja perusteiltaan toisistaan poikkeavia.

KHO:n vuonna 2009 antama päätös ei merkitse sellaisenaan, että Lemminkäinen tai jotkin muut asfalttialan yhtiöt olisivat aiheuttaneet asfalttiurakoiden tilaajille vahinkoa. Päätös ei koske niitä yksittäisiä urakkasopimuksia, joihin kantajat ovat ilmoittaneet vetoavansa vaatimustensa tueksi. Päätös ei koske myöskään yksittäisten urakoiden hinnoittelua, eikä KHO ole tutkinut väitettä, jonka mukaan urakoissa olisi peritty markkinahinnasta poikkeavaa ns. ylihintaa.

Lähtökohtaisesti Lemminkäinen pitää vahingonkorvauskanteita perusteettomina. Kanteet käsitellään käräjäoikeuden määräämässä järjestyksessä ja aikataulussa.

Käräjäoikeudessa vireillä olevista kuntien ja Liikenneviraston kanteista ja niiden sisältämistä vaatimuksista ei ole tehty varauksia.

Lemminkäinen tiedottaa asiasta myös jatkossa osavuosikatsausten yhteydessä tai tarvittaessa erikseen.